



GUIA PER IDENTIFICAR EL SP A LA NOSTRA ESCOLA

Introducció

És un fet que un dels elements més originals de la nostra espiritualitat i de la nostra família és el Sistema Preventiu. Aquest sistema, basat en la prevenció i no en la repressió, és bàsic de tota casa salesiana. Els Salesians ens caracteritzem per tenir cases obertes i acollidores. Si el signe d'identitat dels Franciscans és la pobresa, el dels Salesians és el Sistema Preventiu. «Don Bosco ens el transmet com a forma de viure i treballar, per comunicar l'Evangelí i salvar els joves amb ells i per mitjà d'ells. Aquest sistema amara la nostra relació amb Déu, el tracte personal amb els altres i la vida de comunitat en la pràctica d'una caritat que sap fer-se estimar» (Constitucions dels SDB, n. 20).

És a dir, se'ns presenta el Sistema Preventiu com una experiència. Molt atent a la vida, Don Bosco tenia una certa desconfiança dels sistemes perquè estava convençut que no es pot programar l'educació com es programa un ordinador. El que Don Bosco ens ha deixat és una actitud, una manera de ser i d'actuar, una manera d'estar amb els joves, una nova forma de presència educativa, una espiritualitat. Es tracta, per tant, d'una experiència que és espiritual i educativa. Aquest és el gran llegat de Don Bosco.

Finalitat

Al ser una cosa tan important no podem deixar de revisar la seva vigència i actualitat a les nostres cases. El Sistema Preventiu es converteix així en un criteri permanent a l'hora d'actualitzar i inculcar la nostra acció educativo-pastoral. Encara que som conscients que el Sistema Preventiu ens guia i és molt present a les nostres obres, podem correr el risc que se'ns quedin pel camí elements essencials de la nostra identitat. Podrem renunciar a moltes coses, però mai al que som, a la raó per la que hem nascut i per la que té sentit la nostra obra i missió.

D'aquí ve que hàgim volgut crear aquesta guia per identificar el Sistema Preventiu a la nostra escola de manera que, a partir d'aquí, puguem prendre decisions que ens ajudin a fer de nosaltres mateixos i de la nostra obra un lloc més salesià, més de Don Bosco. És, per tant, un document general que després caldrà contextualitzar a cada escola.

Fonamentació (marc de referència, amb bibliografia per ampliar)

La guia es fonamenta en els escrits del mateix Don Bosco que, encara que són escassos, resulten enormement il·luminadors a l'hora d'afrontar la reflexió del Sistema Preventiu. A més, es complementa amb textos d'autors actuals per ajudar a actualitzar el sistema avui a les nostres escoles. Així, figures com Pietro Braidò, Arthur Lenti, José Manuel Pallezo, Eugenio Alburquerque, Jean Marie Peticlerc, Xavier Thévenot o Pascual Chávez il·luminen aquest procés que ens proposem.

Et convidem a reflexionar sobre els Pilars del Sistema Preventiu acompanyat de les lectures que trobaràs en el document Guia de Lectures.



Proposta de treball

- a) Establir grups de treball, en funció de les característiques de cada centre. Se suggereix que es configuren de la manera més heterogènia possible, per guanyar amplitud de visió i sensibilitats.
- b) Treballar primer la guia amb les seves preguntes, a mode de revisió de la vitalitat salesiana de la nostra casa. Aquesta seria una fase més aviat “descriptiva” de la nostra realitat, especialment aquells elements del SP que ja són presents i més visibles. Realitzar al final una posada en comú entre grups, a partir d’algun document o presentació interactiva (padlet, mentimeter, genially...)
- c) Repartir entre els participants, o bé entre els diferents grups o etapes, les diferents lectures de la guia. Compartir després presencialment o de manera virtual algun pensament, idea o crida que a cadascú ens ha remogut o interpel·lat.
- d) A la llum d’aquests textos fundacionals, proposem un diàleg que reprengui la situació concreta del nostre centre. En aquesta ocasió, podríem apuntar possibles propostes de millora que ens han suscitat els punts anteriors.
- e) Plantejar una posada en comú global i síntesi del treball realitzat, que ajudi a concretar i a donar-li continuïtat posteriorment en altres iniciatives de la casa: Pla Estratègic, prioritats pastorals, etc.



PILARS	FONAMENTACIÓ	INTERROGANTS EDUCATIVO-PASTORALS
AMBIENT	<p>Un ambient basat en la llibertat i la responsabilitat. «Si vols obtenir la confiança, comença per donar confiança» –dirà Don Bosco-. El que els joves necessiten és trobar adults que creguin en ells. Un ambient salesià passa per fiar-se del jove i per creure que, una vegada clares les normes bàsiques de convivència, el jove actuarà amb llibertat i responsabilitat.</p> <p>El que els joves necessiten és trobar adults que creguin en ells. L'ambient té molt a veure amb la “<i>amorevolezza</i>”, és a dir, amb la presència, la proximitat, la confiança i el diàleg entre l'educador i el jove.</p>	<p><i>Creus que a la teua escola hi ha un bon ambient?</i></p> <p><i>És el jove el centre de l'acció educativa i pastoral?</i></p> <p><i>Es respecten i s'atenen les seves particularitats i necessitats?</i></p> <p><i>S'ofereixen relacions sanes i cordials, tant entre educadors com entre educadors i educands?</i></p> <p><i>Com és l'assistència als patis?</i></p> <p><i>Quin pes educatiu li donem a aquests moments i a altres activitats fora de l'aula?</i></p> <p><i>Hi ha espai en el dia a dia per al bon humor?</i></p> <p><i>Les nostres propostes d'innovació estan ancorades en els problemes i dificultats concretes dels nens i joves?</i></p> <p><i>Quines altres propostes d'oci i temps lliure existeixen a l'escola: oratori-centre juvenil, esport...?</i></p>
RAÓ	<p>El fet que Don Bosco tingués un reglament per a cada activitat descansa en aquesta profunda idea pedagògica: si el jove coneix les raons del que fem i de com ho fem, complirà les normes amb gust.</p>	<p><i>Existeix un ambient normatiu raonat i raonable?</i></p> <p><i>Es busca la complicitat dels joves per construir convivència i bé comú?</i></p> <p><i>Els joves participen en l'elaboració dels plans del centre (Pastoral, Tutorial, Convivència...) o dels projectes d'aula (comparteixen objectius i procés d'aprenentatge, prenent decisions sobre què aprendre i com aprendre...)?</i></p>
RELIGIÓ	<p>El mateix Don Bosco, en el breu document que escriu sobre el Sistema Preventiu, afirma que <i>la pràctica d'aquest sistema es recolza totalment en les paraules de Sant Pau —la caritat és benigna, és pacient, tot ho pateix, tot ho espera, ho suporta tot—. Per consegüent, només el cristià pot practicar amb èxit el sistema preventiu. Raó i religió són els mitjans de que ha de valer-se contínuament l'educador...</i></p>	<p><i>Les intencions educatives són evangelitzadores?</i></p> <p><i>Conviuen les nostres ofertes sacramentals i catequètiques amb altres d'interioritat, oració...?</i></p> <p><i>Com es cuida l'àrea de Religió?</i></p> <p><i>De quina manera es testimonia i anuncia de forma explícita l'Evangeli?</i></p> <p><i>Quines altres ofertes de creixement en la fe existeixen a l'escola?</i></p>
AMOR	<p>El principi que inspira de manera unitària la metodologia del SP és la “<i>amorevolezza</i>”, que es tradueix en la pràctica de les relacions com a «familiaritat», on la presència educativa («assistència») i l'acompanyament del jove («paternitat»), són elements clau per crear el clima de família i confiança, on els valors es fan comprensibles i les exigències, acceptables («raó»).</p>	<p><i>Entenem l'educació com a acompanyament?</i></p> <p><i>Busquem, des del respecte, la proximitat i la confiança, que els joves se sentin estimats?</i></p> <p><i>Tenim un protocol d'acolliment per als nostres professors nous? I per als nostres alumnes nous?</i></p> <p><i>Com donem a conèixer Don Bosco i el seu sistema?</i></p>